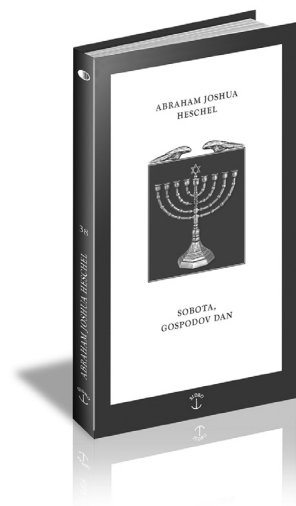

ABRAHAM JOSHUA HESCHEL: SOBOTA

Pri založbi Družina je pred kratkim izšla knjiga z naslovom *Sobota, Gospodov dan: njen pomen za sodobnega človeka*. Avtor Abraham Joshua Heschel (11. januar 1907–23. december 1972), eden vodilnih judovskih teologov in filozofov 20. stoletja, v kratkem razmišljanju o smislu sedmega dne predstavi zamisel o svetosti časa.

Heschel je živel v času, ki je bil v marsičem podoben našemu. Susannah Heschel, njegova hči, v uvodnem razmišljanju spregovori o povodu za pisanje knjige:

"Sobota je izšla v času, ko so se ameriški Judje

radikalno asimilirali in ko je bilo številnim nerodno v javnosti priznati, da so judje. Celo med rabini in judovskimi voditelji je bilo pogosto, da so zavračali judovski mysticizem, hasidizem ter celo teologijo in duhovnost. Bilo je, kakor da bi si želeli nereligioznega judovstva – judovstva brez Boga, vere ali prepričanja. Njihova sobota se je mešala z delom, druženjem in preprosto z njihovim ameriškim načinom življenja."

Judje v Ameriki so se ob prelomu prejšnjega stoletja znašli pred skušnjo judovstva brez Boga, vere ali prepričanja. To je tista skušnjava sodobnega človeka, ki je značilna domala za vsak drug prostor, čas in veroizpoved. Brez izjeme velja to tudi za krščanske skupnosti v Evropi. Nebrzdani duh kapitalizma – imeti je pomembneje kakor biti – in s tem povezana materializem in potrošništvo brez usmiljenja ogrožata nedeljo kot Gospodov dan. Besede Svetega pisma, cerkveno in kulturno izročilo na drugi strani za sodobnega kristjana nimajo več prave teže.

Vendar Heschel ne ponudi rešitve preprosto v obliki zavračanja sodobnosti ali z umikom iz sekulariziranega sveta. Ta je po njegovem mišljenju enako napačen kot njegov nasprotni pol, že omenjena skrajnost – suženjstvo prostoru in stvarjem. Heschel v svojem razmišljanju o pomenu sedmega dne predstavi idejo o svetosti časa.

Posebnost judovstva je prav v posvetitvi časa. Judovstvo namreč zanika, da božansko prebiva v prostoru, na nekem določenem kraju; judovstvo zanika, da je svetost omejena na določen prostor.

Svetost časa je prevladujoča misel celotnega Svetega pisma: "Gospodov dan" je pomembnejši od "Gospodove hiše". Druga Mojzesova knjiga govori o dnevih in ne o kraju stvarjenja, v desetih Božjih zapovedih svet kraj ni nikoli omenjen, izraz svet pa se nanaša samo na eno stvar, na soboto, tj. na čas. Sodobni duh kristjanov torej ne kliče najprej po tem, da bi ga presojali in sodili – kajti "Ne sodite, da ne boste sojeni!" (Mt 7,1), temveč kliče po izpolnitvi. Izpolnitvi, ki je v posvetitvi časa, Gospodovega dne.

Človek si podreja prostor na način, zapiše avtor, da žrtvuje bistveno sestavino eksistence, čas. Vendar imeti več ne pomeni biti več. Moč, ki jo dosežemo v domeni prostora, se na meji s časom klavrno konča in postane nemoč. Čas je onkraj našega dosega: "Obenem je blizu in daleč, znotraj vsake izkušnje in vsako izkušnjo presega. Pripada izključno Bogu." Knjiga *Sobota, Gospodov dan: njen pomen za sodobnega človeka* zato bralcu v prvi vrsti ne ponuja informacije o tem, kaj je judovstvo, ampak jo moramo razumeti kot vabilo k praznovanju sedmega dne, odkrivanju lepote in svetosti časa, Gospodovega dne.

Heschel s kritičnim motrenjem popredmetenega duha sodobne družbe vodi bralca do spoznanja, da je človekova bogopodobnost ukoreninjena v času in ne v prostoru. In čeprav si judovska sobota in krščanska nedelja po vsebini stojita vsaksebi in ju ni moč enostavno primerjati, je njuna vloga podobna. Ta vloga je v spominjanju in opominjanju,

da naša edina resničnost ni svet predmetov – posledici omejenosti na svet predmetov sta nesvoboda in slepota za vso resničnost, ki se ne more izkazati kot predmet – ampak da je cilj vsakega duhovnega življenja srečanje s svetimi trenutki, tj. z Bogom. Praznovanje krščanske nedelje je minljiv opomnik neminljivosti, v katero smo

že vstopili, in opozorilo, kako nas lahko zanemarjanje tega dragocenega časa vodi proč od svobode. Proč od svobode, ki nam omogoča, da kot kristjani sobivamo s tehnično civilizacijo, je ne zavračamo, a se ji hkrati suženjsko ne podrejamo.

-
1. (Izvirno) besedilo je spremno besedilo knjige *Sobota, Gospodov dan: njen pomen za sodobnega človeka*.